

2/23/3105

การดำเนินงานสิ่งพิมพ์รัฐบาลในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

นางสาว ปัทมาธิ์ วีระพันธ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

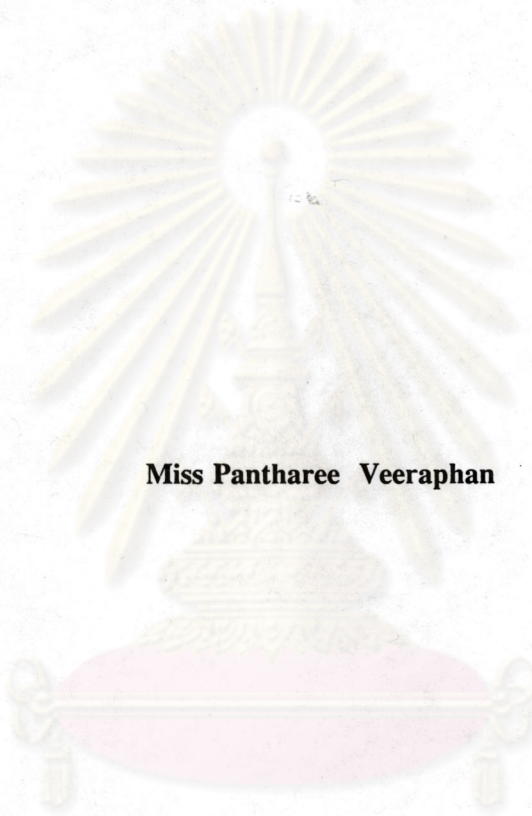
ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-635-357-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I1743452X

**THE OPERATION OF GOVERNMENT PUBLICATIONS
IN STATE ACADEMIC LIBRARIES**

Miss Pantharee Veeraphan

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Library Science

Graduate School

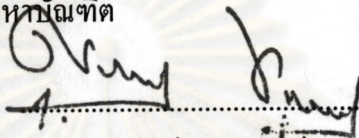
Chulalongkorn University

Academic Year 1996

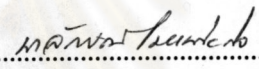
ISBN 974-635-357-8

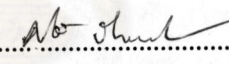
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การดำเนินงานสิ่งพิมพ์รัฐบาลในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
โดย นางสาว ปัทมาธิ์ วีระพันธ์
ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ศจี จันทร์วิมล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นงลักษณ์ ไม่นายกิจ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ศจี จันทร์วิมล)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อัมพร ทีชะระ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ชลัยพร เหมะรัชตะ)

ศูนย์วิทยานิพนธ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ปัทมาภรณ์ วีระพันธ์ : การดำเนินงานสิ่งพิมพ์รัฐบาลในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ (THE OPERATION OF GOVERNMENT PUBLICATIONS IN STATE ACADEMIC LIBRARIES)

อ. ที่ปรึกษา : รศ. ศจี จันทวิมล, 221 หน้า. ISBN 974-635-357-8.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานสิ่งพิมพ์รัฐบาลในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ด้านการจัดการ การจัดเก็บ และการบริการ ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสอบถาม โดยทำการศึกษาจากผู้อำนวยการ และบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวน 25 แห่ง

ผลการวิจัยพบว่า ห้องสมุดจำนวนมากมีบรรณารักษ์เป็นผู้กำหนดนโยบายการดำเนินงานสิ่งพิมพ์รัฐบาล แต่ นโยบายไม่ได้ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษร ลักษณะโครงสร้างการบริหารของหน่วยงานและบุคลากร ได้รวมการดำเนินงานไว้กับหนังสือทั่วไป ไม่ได้จัดสรรงบประมาณไว้โดยเฉพาะ ด้านการจัดการ ได้คัดเลือกสิ่งพิมพ์ของทุกกระทรวง ทบวง กรม โดยวิธีได้รับบริจาค และขอรับบริจาคจากหน่วยงานรัฐบาลที่จัดพิมพ์โดยตรง ด้านการจัดเก็บ ใช้ระบบการจัดเก็บเช่นเดียวกับหนังสือทั่วไปของห้องสมุด เครื่องมือช่วยค้นที่จัดทำ ได้แก่ บัตรรายการ และฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป INNOPAC ด้านการบริการ ให้บริการในระบบชั้นเปิด สถานที่จัดเก็บให้บริการจัดรวมไว้กับหนังสือทั่วไป มีบริการให้ยืมอ่าน ภายในและยืมออกนอกห้องสมุด บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บริการเครื่องมือช่วยค้น และบริการอื่น ๆ ผู้มีสิทธิใช้บริการ ได้แก่ อาจารย์ นักศึกษา บุคลากรอื่นในมหาวิทยาลัย และบุคคลทั่วไป สำหรับปัญหาในการดำเนินงานสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่บรรณารักษ์ประสบในระดับมาก คือ ไม่มีหน่วยงานใดทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางรวบรวมรายชื่อสิ่งพิมพ์รัฐบาลทั้งหมดที่มีการจัดพิมพ์ออกเผยแพร่ ไม่มีหน่วยงานกลางที่จะจัดพิมพ์สิ่งพิมพ์รัฐบาลโดยเฉพาะ และไม่ทราบว่าหน่วยงานใดจัดพิมพ์สิ่งพิมพ์อะไรออกมาบ้าง

ผลการวิจัยนี้สามารถนำมาเป็นแนวทางสำหรับบรรณารักษ์ในการปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานสิ่งพิมพ์รัฐบาลในห้องสมุดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C610393 : MAJOR LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

KEY WORD: THE OPERATION OF GOVERNMENT PUBLICATIONS / GOVERNMENT PUBLICATIONS / STATE ACADEMIC LIBRARIES

PANTHAREE VEERAPHAN : THE OPERATION OF GOVERNMENT PUBLICATIONS IN STATE ACADEMIC LIBRARIES. THESIS ADVISOR : ASSO. SACHI CHANDAVIMOL. 221 pp. ISBN 974-635-357-8.

The objective of this research is to study the operation of government publications in the state academic libraries. This paper examines the process of acquisition, storing, and service as well as problems and suggestion. Also, it is a survey research. The questionnaires are used a study tool to collect data from the directors and librarians of 25 state academic libraries under the Ministry of University Affairs' control in both the central and rural parts.

The result of the research is found that the librarians assign the policy of government publications operation in most libraries, but it is unwritten. By the structural characteristics of an organization and personnel's administration, the libraries don't separate government publications operation from general books, and there is no budget set for government publications. For acquisition work, government publications are selected through gift and donation from every department of government agencies. For storage work, they are classified and stored as general books. Reference tools for accessing government publications are like : card catalogs and computerized data base by INNOPAC package software. For user service, they will given to serve as general books, namely, they could be used inside and outside the library. Besides, there are a service of a question-answer and searching, giving an instrument for searching and others. The persons who have the right to get a service like : teachers, students, other officials in the university and common people. The severe problems faced by librarians are : no organization is responsible to be a centre to collect the lists of all distributed government publications, no central organization particularly published government publications, and no government agency is known to issue any publications

The result of the research can be a guideline to the librarians for improving the government publications operation in the library more efficiently.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... บรรณารักษศาสตร์

ลายมือชื่อนิสิต..... *Sto Sanchai*

สาขาวิชา..... บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *No Sanchai*

ปีการศึกษา..... 2539

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ รองศาสตราจารย์ ศศิ จันทวิมล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ และตรวจ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของวิทยานิพนธ์นี้ ด้วยความซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ จึงขอกราบ ขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นงลักษณ์ ไม่น่ายกิจ รองศาสตราจารย์ อัมพร ทีชะระ และ รองศาสตราจารย์ ชลัษฏ์ เหมะรัชตะ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และ ตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์โดยละเอียด รวมทั้งให้คำแนะนำอันมีคุณค่ายิ่ง ซึ่งทำให้วิทยานิพนธ์นี้ สมบูรณ์ ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ และ/หรือหัวหน้าห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา และบรรณารักษ์ ผู้ปฏิบัติงานฝ่ายต่าง ๆ ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ด้านข้อมูล ทดสอบแบบสอบถาม ตลอดจนตอบแบบสอบถามด้วยดี ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชาทั้ง 3 ท่าน ที่กรุณาให้โอกาสและเวลาอันมีค่ายิ่ง มิฉะนั้นแล้ว ผู้วิจัยคงไม่สำเร็จการศึกษาอย่างแน่นอน ตลอดจนเพื่อนและน้องบรรณารักษ์ที่ให้ความช่วยเหลือและ คอยให้กำลังใจมาโดยตลอด จนผ่านอุปสรรคต่าง ๆ มาได้

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อที่เคารพและรักยิ่งของลูก ผู้ซึ่งเปี่ยมห่วงผู้วิจัย เป็นอย่างมาก และคอยถามอยู่เสมอ ขณะนอนป่วยหนักอยู่ที่โรงพยาบาลพระมงกุฎ ผู้วิจัยไม่สามารถ ตอบท่านได้ เพียงแค่ส่ายหน้าแล้วเดินร้องไห้ออกมาด้วยความสงสาร ท่านถามแม้กระทั่งวันสุดท้าย ก่อนที่ท่านจะสิ้นใจไปต่อหน้าด้วยโรคมะเร็ง และคุณแม่ผู้ซึ่งให้ความรักความเอาใจใส่ต่อสุขภาพ ภายและสุขภาพจิตแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา ดังนั้น คุณบ่ประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบูชาคุณความดีนี้แด่คุณพ่อ และขอมอบแด่คุณแม่ รวมทั้งคุณอาจารย์ทุกท่านผู้ให้การศึกษา แก่ผู้วิจัย

ปิ่นจารีย์ วีระพันธ์

เมษายน 2540

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
แนวเหตุผล.....	3
ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
วิธีดำเนินการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2. ปรัชญาวรรณกรรม.....	7
ความหมายของสิ่งพิมพ์รัฐบาล.....	7
ลักษณะของสิ่งพิมพ์รัฐบาล.....	9
ประเภทของสิ่งพิมพ์รัฐบาล.....	9
ประโยชน์ของสิ่งพิมพ์รัฐบาล.....	11
การดำเนินงานสิ่งพิมพ์รัฐบาลในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา.....	12
การจัดการ.....	12
การจัดเก็บ.....	19
การบริการ.....	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	30

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	36
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	36
การค้นคว้าจากเอกสาร.....	38
การสำรวจสภาพห้องสมุด.....	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	146
สรุปและอภิปรายผล.....	147
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปปฏิบัติ.....	164
ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต.....	166
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	167
รายการอ้างอิง.....	168
ภาคผนวก.....	173
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	174
ภาคผนวก ข ตารางแสดงจำนวนบรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละข้อของ ฝ่ายพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ ด้านการจัดหา ฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากร สารสนเทศ ด้านการจัดเก็บ และฝ่ายบริการ ด้านการบริการ.....	205
ประวัติผู้วิจัย.....	221

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ผู้กำหนดนโยบายการดำเนินงานสิ่งพิมพ์รัฐบาล.....	50
2. ลักษณะนโยบายการดำเนินงานสิ่งพิมพ์รัฐบาล.....	52
3. ลักษณะโครงสร้างการบริหารของหน่วยงานและบุคลากร.....	55
4. เหตุผลที่ห้องสมุดกำหนดโครงสร้างการบริหาร โดยแยกการดำเนินงาน สิ่งพิมพ์รัฐบาลออกโดยเฉพาะ.....	58
5. เหตุผลที่ห้องสมุดกำหนดโครงสร้างการบริหาร โดยรวมการดำเนินงาน สิ่งพิมพ์รัฐบาลไว้กับหนังสือทั่วไป.....	60
6. เงื่อนไขสำหรับการดำเนินงานสิ่งพิมพ์รัฐบาล.....	62
7. การพิจารณาคัดเลือกหน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์รัฐบาล.....	64
8. หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกสิ่งพิมพ์รัฐบาล.....	66
9. ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการคัดเลือกสิ่งพิมพ์รัฐบาล.....	68
10. คู่มือหรือแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการคัดเลือกสิ่งพิมพ์รัฐบาล.....	70
11. วิธีการจัดหาสิ่งพิมพ์รัฐบาล.....	74
12. ความร่วมมือระหว่างห้องสมุดด้านการจัดหาสิ่งพิมพ์รัฐบาล.....	79
13. การนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้กับงานจัดหาสิ่งพิมพ์รัฐบาล.....	82
14. การดำเนินการลงทะเบียนสิ่งพิมพ์รัฐบาล.....	84
15. การจำหน่ายสิ่งพิมพ์รัฐบาลออก.....	86
16. หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการจำหน่ายสิ่งพิมพ์รัฐบาลออก.....	88
17. วิธีการจำหน่ายสิ่งพิมพ์รัฐบาลออก.....	90
18. ระบบการจัดเก็บสิ่งพิมพ์รัฐบาล.....	97
19. คู่มือการลงข้อมูลทางบรรณานุกรมของสิ่งพิมพ์รัฐบาล.....	100
20. คู่มือการกำหนดหัวเรื่อง/คำสำคัญของสิ่งพิมพ์รัฐบาล.....	102
21. ประเภทของเครื่องมือช่วยค้นสิ่งพิมพ์รัฐบาล.....	109
22. ลักษณะการจัดให้บริการสิ่งพิมพ์รัฐบาล.....	116
23. สถานที่จัดเก็บให้บริการสิ่งพิมพ์รัฐบาล.....	119
24. ระยะเวลาเปิด-ปิดให้บริการสิ่งพิมพ์รัฐบาล.....	121

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
25. ประเภทของบริการสิ่งพิมพ์รัฐบาล.....	123
26. ผู้มีสิทธิใช้บริการสิ่งพิมพ์รัฐบาล.....	126
27. การให้บริการยืมสิ่งพิมพ์รัฐบาล.....	128
28. การจัดทำเครื่องมือช่วยค้นเพิ่มเติมจากฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ.....	131
29. ปัญหาด้านนโยบายการดำเนินงานสิ่งพิมพ์รัฐบาลของห้องสมุด.....	133
30. ปัญหาการดำเนินงานด้านการจัดหาสิ่งพิมพ์รัฐบาลของห้องสมุด.....	135
31. ปัญหาการดำเนินงานด้านการจัดเก็บสิ่งพิมพ์รัฐบาลของห้องสมุด.....	137
32. ปัญหาการดำเนินงานด้านการบริการสิ่งพิมพ์รัฐบาลของห้องสมุด.....	139

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย